

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kehitysalueiden ammatillisen koulutuksen tukemisesta annetun lain (265/79) tilalle ehdotetaan annettavaksi laki ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta. Keskeisin muutos nykyiseen lakiin verrattuna on se, että lakiehdotuksessa on käytetty tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämisestä annetun

lain (532/81) mukaista kehitysalueen määrittelyä. Muutoin tuen porrastamisessa ja suuntaamisessa käytetään entisiä periaatteita.

Laki, joka liittyy vuoden 1982 tulo- ja menoarvioesitykseen, on tarkoitettu olemaan voimassa vuoden 1982 ajan.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Nykyinen laki kehitysalueiden ammatillisen koulutuksen tukemisesta on voimassa vuoden 1981 loppuun. Laissa tarkoitettua valtion tukea annetaan

1) ammattioppilaitoksista annetussa laissa (184/58) kunnille säädettyyn velvollisuuteen osallistua valtion keskusammattikoulujen vuotuisiin ylläpitokustannuksiin;

2) eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 11 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaan valtionosuu-teen oikeuttaviin käyttökustannuksiin;

3) kunnallisen ja yksityisen ammattioppilaitoksen toimeenpanemien yleisten täydennys- ja erikoiskurssien aiheuttamiin menoihin;

4) ennakkorahoituksena kunnallisen yleisen ammattikoulun perustamiseen ja laajentamiseen;

5) lisäavustuksena ammatillisten oppilaitosten käyttökustannuksiin;

6) oppisopimuslain (422/67) 27—28 §:ssä tarkoitettuihin kustannuksiin; sekä

7) kunnalliselle ammatilliselle oppilaitokselle oppilaalle ilmaisesta kouluun kuljetuksesta tai koulumatkasta johtuviin kustannuksiin.

Mainittu valtion tuki on voimassa olevassa laissa porrastettu alueellisen kehityksen edistämisestä annetun lain (451/75) mukaisten kehitysaluevyöhykkeiden sisällä toisaalta kolmeen luokkaan kuntien kantokykyluokan mukaan sekä toisella vyöhykkeellä lisäksi kahteen luokkaan sen mukaan, onko läänin alueella valtion omistamaa keskusammattikoulua vai ei. Kun mainitun alueellisen kehityksen edistämisestä annetun lain tilalle tulee vuoden 1982 alusta voimaan tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämisestä annettu laki, joka muuttaa kehitysalueen määrittelyä, on vastaavat muutokset tehtävä myös kehitysalueiden ammatillisen koulutuksen tukemista koskevaan lakiin.

Hallituksen tarkoituksena on selvittää ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamista. Tämän vuoksi on pidetty tarkoituksenmukaisena jatkaa kehitysalueiden ammatillisen koulutuksen tukemista tässä vaiheessa yhdellä vuodella.

Koska voimassa olevan lain useimpia pykäläliä jouduttaisiin muuttamaan osittain uuden kehitysaluejärjestelyn vuoksi ja osittain muista syistä, ehdotetaan nykyisen lain tilalle annettavaksi uusi laki ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Hallituksen esityksen mukaan valtion tuki kohdistuu samansuuruisena ja samoihin toimiin kuin voimassa olevan lain mukainen tuki. Kun perusvyöhykkeistä annetun valtioneu-

voston päätöksen (653/81) mukaan tuen piiriin tulevissa uusissa kunnissa ei ole ammatillisia oppilaitoksia ja niistä tulevien oppilaiden määrä on vähäinen, kustannukset eivät olennaisesti muutu.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lain perustelut

Hallituksen esityksessä ei ole erotettu toisistaan tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämisestä annetussa laissa tarkoitettua ensimmäistä ja toista perusvyöhykettä toisaalta sen vuoksi, että edut on haluttu säilyttää entisellään ja toisaalta sen vuoksi, että nykyisin ensimmäisen vyöhykkeen edut 1—2 kantokykyluokassa nousevat yhdessä normaalin valtionosuuden kanssa jo 95 %:iin valtionosuuteen oikeuttavista käyttömenoista. Myöskään esityksessä ei ole käytetty mainitussa laissa tarkoitettua tukialuejakoa, vaan sen korvaa voimassa olevan lain mukainen porrastus kuntien kantokykyluokan mukaan sekä kolmannella perusvyöhykkeellä jaottelu sen mukaan, onko läänin alueella valtion keskusammattikoulu vai ei. Käytettyä luokittelua voidaan perustella myös sillä, että esimerkiksi kunnan mahdollisuudet selviytyä ammatillisen koulutuksen aiheuttamista kustannuksista riippuvat enemmänkin kunnan varakkuudesta kuin sen maantieteellisestä sijainnista.

Yleiset säännökset (1 ja 2 §). Lain

1 §:ään esitetään otettavaksi viittaus vain tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämisestä annetun lain 5 §:n kehitysaluemaarittelyyn. Tuen suuntaamisessa ja porrastamisessa perusvyöhykkeen sisällä sensijaan ei noudatetaisi mainitun lain 6 §:n tukialuejakoa, vaan entisiä periaatteita.

Taloudelliset edut (3—9 §). Lakiehdotuksen taloudellisia etuja koskeviin säännöksiin on tehty tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämistä annetun lain 5 §:n edellyttämät terminologiset tarkistukset.

Lain 7 §:n 2 momentissa ehdotetaan ennakorahoituksen takaisin suorittaminen alkavaksi 1 päivästä tammikuuta 1983.

2. Voimassaoloaika

Lakiehdotuksen 12 §:n mukaan laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1982 ja olisi voimassa vuoden 1982 loppuun.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Yleiset säännökset

1 §

Tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämistä annetun lain (532/81) 5 §:ssä tarkoitettua kehitysaluetta ammatillista koulutusta

varten annetaan lisättyä valtion tukea siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Tässä laissa tarkoitetuista valtionosuuksista ja -avustuksista on, jollei jäljempänä toisin

säädettä, soveltuvien osin voimassa, mitä eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetussa laissa (1075/75) on säädetty.

Taloudelliset edut

3 §

Kehitysalueella sijaitsevalle kunnalle myönnetään helpotuksia ammattioppilaitoksista annetussa laissa (184/58) säädetystä velvollisuudesta osallistua valtion keskusammattikoulun vuotuisiin ylläpitokustannuksiin siten, että mainitun lain 20 §:ssä tarkoitetut kuntien osuudet kuntien kantokykyluokituksen mukaan ovat seuraavat:

Kantokykyluokka	Ensimmäinen ja toinen perusvyöhyke	Kolmas perusvyöhyke
1—2	5 %	15 %
3—5	15 %	35 %
6—10	30 %	35 %

4 §

Eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista- ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain 11 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaan valtionosuuteen oikeuttaviin käyttökustannuksiin suoritetaan kehitysalueen kuntien maksuosuuksien osalta kuntien kantokykyluokituksen mukaan lisättyä valtionosuutta kunnallisten yleisten ammattikoulujen menoista seuraavasti:

Kantokykyluokka	Ensimmäinen ja toinen perusvyöhyke	Kolmas perusvyöhyke Läänit, joissa ei ole valtion ammattikoulua	Muut läänit
1—2	30 %	25 %	20 %
3—5	20 %	15 %	10 %
6—10	5 %	5 %	—

5 §

Milloin kunnan kantokykyluokkaa on harjunnan perusteella alennettu sen vuoksi, että saaristo-olosuhteista tai niihin verrattavista syistä johtuva asutuksen hajanaisuus muodostaa kunnan taloutta olennaisesti rasittavan tekijän, kunnalle voidaan 3 ja 4 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myöntää samat edut kuin 1—2 luokkaan kuuluville kunnille.

6 §

Kunnallisten ja yksityisten ammattioppilaitosten kehitysalueella toimeenpanemien, niiden varsinaisiin opetusohjelmiin kuulumattomien yleisten täydennys- ja erikoiskurssien aiheutta-

miin menoihin voidaan myöntää 4 §:ssä säädetyn suuruinen lisäavustus.

7 §

Kunnallisen yleisen ammattikoulun perustamiseen ja laajentamiseen voidaan myöntää kehitysalueen ensimmäisellä ja toisella perusvyöhykkeellä ennakkorahoituksena valtionavustusta perustamiskustannuksiin enintään 80 prosenttia ja kolmannella perusvyöhykkeellä niissä lääneissä, joissa ei ole valtion keskusammattikoulua, enintään 73 prosenttia.

Ennakkorahoituksena myönnetty valtionavustus on siltä osin, kuin se ylittää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain mukaan tarkoitukseen myönnettävän valtionavustuksen, suoritettava takaisin valtiolle yhtä suurina vuosierinä vähintään viiden ja enintään kymmenen vuoden kuluessa 1 päivästä tammikuuta 1983. Palauttamatta olevalle määrälle on mainitusta ajankohdasta lukien suoritettava korkoa yhtä suuren prosenttimäärän mukaan kuin kunnilta peritään luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77) nojalla ammattioppilaitosten rakentamiseen annetusta lainasta. Valtioneuvostolla on oikeus erityisistä syistä myöntää palautuksen suorittamiseen lykkäystä.

8 §

Kehitysalueella voidaan myöntää oppilaitoskohtaista lisäavustusta ammatillisten oppilaitosten käyttökustannuksiin valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan ensimmäisellä ja toisella perusvyöhykkeellä enintään kymmenen ja kolmannella perusvyöhykkeellä enintään viisi prosenttia.

9 §

Oppisopimuslain (422/67) 27 §:ssä tarkoitettuihin kustannuksiin suoritetaan kehitysalueella olevalle kunnalle lisättyä valtionosuutta sekä korotetaan lain 28 §:ssä tarkoitettuja työnantajan korvauksia oppisopimuksen mukaisesta kouluttamisesta kehitysalueella seuraavasti:

Kantokykyluokka	Ensimmäinen ja toinen perusvyöhyke	Kolmas perusvyöhyke Läänit, joissa ei ole valtion ammattikoulua	Muut läänit
1—2	30 %	25 %	20 %
3—5	20 %	15 %	10 %
6—10	5 %	5 %	—

Matkat ja kuljetus

10 §

Kunnallinen ammatillinen oppilaitos, joka valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti järjestää kehitysalueella ammatillista koulutusta saavalle oppilaalle ilmaisen päivittäisen kouluun kuljetuksen tai suorittaa hänen sellaisesta koulumatkastaan aiheutuvat kustannukset, saa tästä johtuviin kustannuksiin valtionosuutta 67 prosenttia.

Kehitysalueella olevassa valtion ylläpitämässä ammatillisessa oppilaitoksessa annetaan tässä pykälässä tarkoitetut edut oppilaalle ilmaiseksi.

Erinäiset säännökset

11 §

Tarvittaessa voidaan tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta antaa asetuksella.

12 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1982 ja on voimassa vuoden 1982 loppuun.

Kunnallisen yleisen ammattikoulun perustamiseen tai laajentamiseen aikaisempien lakien mukaan myönnetyn ennakkorahoituksen takaisin suorittamiseen ja korkoon sovelletaan aikaisempien lakien säännöksiä.

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 1981

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Kalevi Kivistö*